

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Narednino in inserate sprejema upravništvo v Katol. Tiskarni Kopitarjeve ulice št. 2.

Rekopisne se ne vratajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Uredništvo je v Semenskih ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenmi nedelje in praznike ob pol 6. uri popoldne.

• v pošti prejeman: za celo leto naprej 26 K — h pol leta » 13 » — » četrt » 6 » 50 » mesec » 2 » 20 »

V upravnštvu prejeman: za celo leto naprej 20 K — h pol leta » 10 » — » četrt » 6 » — » mesec » 1 » 70 »

Za pošiljanje na dom 20 h na mesec.

Štev. 109.

V Ljubljani, v četrtek, 14. maja 1903.

Letnik XXXI.

Izseljevanje.

Dunaj, 13. maja.

Danes je nagodbeni odsek razpravljal o členu X avstro-ogrške nagodbe, ki se tiče konzulatov. Za dr. Silenim, ki je grajal razne nedostatke, je dr. Zitnik utemeljeval potrebo, da naši konzulati malo več storé za avstrijske izseljence. Rekel je: Govoriti hočem kratko o vprašanju, ki morda ni v najožji zvezi z nagodbo v obče, pač pa s členom X. te nagodbe.

Naš tovariš vitez Vuković je 27. sušca 1901 vložil predlog, ki zahteva, da se konzulati sploh preosnujejo, posebno pa da so konzulati v ožji dotiki s trgovinskim ministerstvom. Predlog naglašá, da konzulati v mnogih slučajih ne izvršujejo povoljno svoje dolžnosti in da trgovinsko ministerstvo nima neposrednega vpliva na konzulate in da večkrat ne dobi natančnih poročil o važnih dogodkih.

Z merodajne strani pa se odgovarja, da so konzulati preustrojeni v smislu modernih zahtev. Priznam, da se je v tem oziru mnogo storilo, odkar je leta 1754 od cesarice Marije Terezije ustanovljena vzhodna akademija preosnovana v c. in kr. konzularno akademijo, kar se je zgodilo leta 1898.

Bivša vzhodna akademija je imela izpočetka namen, da vzgaja dobre zastopnike političnih in trgovinskih koristi avstrijske države v turski državi. V tem zavodu so polagali največjo važnost na znanje vzhodnih jezikov. Akademija torej ni vzgajala konzulov po pravem poklicu.

Vendar pa je akademija tekom let vzgojila mnogo vrlih konzulov, ki pa so si pridobili potrebno znanje več z lastno marljivostjo, nego s poukom v akademiji.

Z ozirom na nove potrebe časa in z ozirom na trgovsko-politične razmere in novodobna občila so akademijo toliko preustrojili, da se ne polaga več toliko važnosti na znanje vzhodnih jezikov, marveč na gospodarske predmete, trgovinsko politiko itd.

Velike vrednosti je tudi, da je konzularna akademija v ozki zvezi z eksportno akademijo trgovinskega muzeja na Dunaju. Akademija je torej preustrojena po praktičnih potrebah. V koliko bi jo bilo treba še preustrojiti, oziroma spopolniti, o tem jaz ne morem soditi.

Navzlic temu pa se slišijo še vedno pritožbe iz industrijskih in trgovinskih krogov. Tako naglašajo ti krogi, da v mnogih važnih mestih zastopajo našo državo le honorarni konzuli. Ako ti niso Avstrijci, potem je naravno, da ne zastopajo naših koristi z isto gorečnostjo in istim trudom, kakor bi bilo želeli. Dalje se pogreša potrebna inicijativa, ki je potrebna za pozitivne nasvete in navodila v domovini.

Kot slovenski, oziroma kranjski poslanec pa najbolj obžalujem, da so naši izseljenci v tujih deželah večkrat brez vsacega pravnega varstva. Ravno v tem oziru imajo naši konzulati jako važno nalogo. Zato nikakor ne soglašam z onimi gospodi, ki priporočajo ali celo pospešujejo izseljevanje. Izseljenci, ki trajno zapusté svojo domovino, več ali manj odnesó narodnega premoženja in delavskih moči. Naša država je že druga v vrsti mej onimi, ki dajejo največ izseljencev.

Po poročilih lista »Export Revue« živi v Združenih državah severne Amerike nad

1.040.000 Avstrijcev, in sicer 400.000 Čehov, 350.000 Poljakov, 150.000 Rusinov, 65.000 Nemcev, 55.000 Slovencev, 15.000 Hrvatov in 5000 Italijanov. Te številke pa so še iz l. 1900. Novejša poročila pa navajajo, da se je l. 1901 iz naše države izselilo v Severno Ameriko 114.847 in l. 1902 celo 171.989 oseb. In število Slovencev v Ameriki znaša danes gotovo 70 do 80.000 duš. Ako pomislimo, da so ti izseljenci v ogromni večini s Kranjskega, ki šteje le nekaj nad pol milijona prebivalcev, je pač jasno, kolikoga pomena je to vprašanje.

Pa tudi v Južno Ameriko se izseljuje mnogo ljudi. Tako živi v Braziliji nad 100.000 in v Argentini nad 30.000 naših državljanov. Ni tukaj prava prilika, da bi dokazoval, koliko moralne in gospodarske škode trpe mnoge družine, ki se izselijo brez vsacega varstva in pouka v tuje dežele.

Reči pa moram, da so kraji v naši državi, kjer je za revno prebivalstvo izselitev, pet s trebuhom za kruhom, žal, naglašam, žal, edina rešitev iz neznosne revščine. Oprostite, gospodje, da Vam navajam vzgled iz svoje rojstvene vasi. Tu je bila tovarna, ki je pogorela. Ostali so kovači, ki so leta in leta beraško živeli s kovanjem žebeljev. Ta obrt je vsled tovarniške konkurence popolnoma propadel, in kaj naj store mnoge družine brez zemlje in živine? Jaz sam sem jim večkrat svetoval: Pišite znancem v Ameriko, da Vam preskrbe gotovo delo, in pojdite za njimi. Zalost človeku trga srce, ko vidi skoraj vsak dan množice mladih, trdnih ljudi, ki zapuščajo domovino, katera za svoje sinove in hčere nima potrebnega kruha. Toda sila kola lomi, živ ne more nihče v zemljo. Edina tolažba naša je ta, da ima v Zedinjenih državah v središčih slovenskih naselbin nad 40 duhovnikov, ki hvalevredno skrbé za svoje rojake. Toda koliko jih je razkropljenih po širni ameriški državi, ki so izročeni svoji usodi v moralnem in gospodarskem oziru.

Navedem še, da je v letih 1895—1899 prišlo iz naše države v Ameriko 223.814 oseb, ki so izkazale 2.846.000 dolarjev gotovine. Ako računamo, da vsaka oseba plača 100 dolarjev potnine, znašajo svote okroglo 28 milijonov dolarjev, ki so šle iz domovine. V istem času pa so naši državljanji poslali domov 55 milijonov dolarjev. Te številke zopet kažejo, da je izseljevanje ne samo za dotične dežele, ampak za državo sploh velikega gospodarskega, narodnega in soc. političnega pomena.

Zato tudi nikakor ne soglašam z onimi, ki hočejo, da so konzuli le trgovski agentje. Nikakor ne! Konzulati imajo važno nalogo tudi gledé naših izseljencev v tujih državah.

In kako se dandanes vrši to izseljevanje? Brez vsakega državnega nadzorstva in varstva. Jaz gotovo nisem izmed tistih, ki povsod kličejo vlado na pomoč, pač pa izmed onih, ki želé, da se vlada brigaj manj za politične stranke in stori svojo dolžnost za splošni blagor. In ravno gledé izseljevanja vlada ne stori ničesar, k večjemu da lovi vojaške begunce.

V prvi vrsti je potreben primeren zakon, ki bode varoval prostost izseljevanja, toda strogo nadzoroval razna podjetja in agenture, ki se bavijo z izseljenci. Navedel bi lahko kričeče slučaje, kako skubejo naše revne izseljence na potu in v novi domovini. Najostudnejše pa postopajo agentje, ki naše ljudi vabijo skozi laški Videm in Ge-

ter se po dosegu te starosti prične izplačevanje rente brez ozira na to, ali zavarovanec še nadalje služi ali ne. Zavarovalne premije, ki jih morata odračunavati zavarovanec in delodajalec, so določene po naslednjem redu: 1. plačilni razred delodajalec 425 K, zavarovanec 250 K, skupno 675 K. 2. razred 540 in 4 = 940 K, 3. razred 655 in 550 = 1205 K. 4. razred 770 in 7 = 1470 K. 5. razred 885 in 850 = 1735 K, 6. razred 10 in 10 K = 20 K mesečno. V višjih razredih plača torej zavarovanec celo polovico zavarovalnine. — V drugem delu načrta se določa, da se ustanovi osrednja zavarovalnica na Dunaju, v vsaki kronovini s sedežem v glavnem mestu je glavna in za vsak politični okraj okrajna podružnica. — To so glavne določbe novega načrta o zavarovanju zasebnih nastavljenecv, ki delavce v ožjem smislu popolno izključuje. — O tem načrtu se je pričela že včeraj razprava v soc. političnem odseku ter so bili v nadrobni razpravi brez znatne izpremembe sprejeti prvi 5 odstavki. Prihodnja seja tega odseka je v torek dopoldne.

Že l. 1897 in tudi l. 1901 nam je prestolni govor obljubil zakon gledé izseljevanja, toda do danes ga še nismo dobili.

Nemčija, Italija in Švica so že pred leti z zakonom uredile izseljevanje. Vsako večjo množico italijanskih izseljencev spremljata državni komisar in zdravnik. Ta dva nadzorujeta delavske pogodbe, posredujejo delo ter skrbita za izseljence na ladijah in na suhem mej potjo.

Tudi na smemo prezreti, koliko denarja vzemo samo potnine na leto. Najmanj 15 mil. dolarjev. Skoraj ves ta denar dobe tuja prevozna podjetja. Hamburg, Bremen, Rotterdam, Antwerpen, Havre in Genova so pristanišča za naše izseljence. Nikdar pa nisem še slišal, da bi se ljudje izseljevali preko Trsta z Lloydom, ki ga vlada z milijoni na leto podpira. To pa ni čudno, ker v Trstu v tem oziru ni nobene potrebne naprave ali zavoda, ki bi skrbel za izseljence.

Ni pa dovolj, da dobimo le zakon gledé izseljevanja, marveč je treba tudi skrbeti za potrebno pravno varstvo naših izseljencev v tujih državah. In v tem oziru po moji sodbi konzulati ne store povsem svoje dolžnosti. Vzrok je prvič ta, ker imamo premalo konzulatov, in drugi vzrok, ker konzuli večinoma niso zmožni jezika naših slovanskih izseljencev.

Govornik navede dva slučaja iz Severne Amerike, ki dokazujeta potrebo jezikovnega znanja. Konečno predlaga naslednjo resolucijo:

»Visoka vlada se pozivlja:

1. Da čim preje predloži načrt zakona, ki more varujoč načelo prostega izseljevanja uravnati in nadzorovati izseljevanje ter varovati izseljence v pravnem in gospodarskem oziru.

2. Naj stori potrebne korake, da skupno ministerstvo za vnanje posle pomnoži efektivne konzulate in da konzularna oblastva popolnoma izvršujejo svoje naloge na polju trgovine in industrije, ob enem pa obračajo največjo skrb in pazljivost na osebno varstvo in koristi izseljencev v tujih deželah, da poročajo o delavskih razmerah in posredujejo za delo.

3. Da potrebno ukrene, da se izseljevanje vrši preko Trsta, in da ondi ustvari vse potrebne naprave za izseljence.»

Zavarovanje zasebnih uradnikov.

Po dogovoru z vlado in drugimi interresiranimi krogi je sedaj poročevalec soc. političnega odseka dr. Fořt izdelal nov načrt za zavarovanje zasebnih nastavljenecv. V načrt so sprejeti nastavljenecv, ki se splošno nazivajo uradnike, potem pa brez ozira na plačo vse osebe, ki izvršujejo duševna ali višja dela, dalje trgovski uslužbenci in pa poslovodje. Dolžnost zavarovanja se pričinja z 18. letom. Zavarovanci se dele v 6 plačilnih razredov; v prvi razred spadajo oni s plačo 900 K, v 2. do 1200, v 3. do 1800, v 4. do 2400, v 5. do 3000 in v 6. nad 3000 K. Renta za slučaj invalidnosti se določa v zneskih 450, 600, 750, 900, 1050 in 1200 K, starostna renta pa 675, 900, 1125, 1350, 1575 in 1800 K. Vdovska renta je določena na 225, 300, 375, 450, 525 in 600 K. Pravico do starostne rente imajo moški z dovršenim 65, ženske pa s 60. letom

ter se po dosegu te starosti prične izplačevanje rente brez ozira na to, ali zavarovanec še nadalje služi ali ne. Zavarovalne premije, ki jih morata odračunavati zavarovanec in delodajalec, so določene po naslednjem redu: 1. plačilni razred delodajalec 425 K, zavarovanec 250 K, skupno 675 K. 2. razred 540 in 4 = 940 K, 3. razred 655 in 550 = 1205 K. 4. razred 770 in 7 = 1470 K. 5. razred 885 in 850 = 1735 K, 6. razred 10 in 10 K = 20 K mesečno. V višjih razredih plača torej zavarovanec celo polovico zavarovalnine. — V drugem delu načrta se določa, da se ustanovi osrednja zavarovalnica na Dunaju, v vsaki kronovini s sedežem v glavnem mestu je glavna in za vsak politični okraj okrajna podružnica. — To so glavne določbe novega načrta o zavarovanju zasebnih nastavljenecv, ki delavce v ožjem smislu popolno izključuje. — O tem načrtu se je pričela že včeraj razprava v soc. političnem odseku ter so bili v nadrobni razpravi brez znatne izpremembe sprejeti prvi 5 odstavki. Prihodnja seja tega odseka je v torek dopoldne.

Iz imunitetnega odseka.

Javili smo že, da je predsednik imunitetnega odseka naznanil zborničnemu predsedniku imena onih članov, ki se niso udeležili zadnjih treh sej. Mej temi je tudi grof Deym. O tem piše praška »Politik«: »Kar se tiče odsotnosti grofa Deyma, menimo, da smo dobro poučeni, če trdimo, da slaba udeležba od strani konservativnega češkega veleposestva ni slučajna. V teh krogih namreč prevladuje mnenje, da je vse delo v parlamentu zaman in brez koristi, da skoro brezplodna potrata časa, ker bo siednjič vendarle vladal § 14. To prepričanje se je izražalo tudi pri zadnjih razgovorih fevdalnega plemstva, pri kateri priliki se je debatiralo o razmerju kluba do vlade in do Mladčehov. Ponavljamo torej, da ni nikak slučaj, če se ne udeležujejo sej grof Sylva Tarouca, princ Schwarzenberg, grof Czernin, torej predsedstvo kluba, dalje baron Parish, grof Deym in dr. Mettal. Tudi ni izključeno, da se pokaže ta pasivnost v še markantnej obliki.«

Razprave v odsekih.

Poleg socialno-politiškega odseka, o čegar razpravi poročamo na prvem mestu, so včeraj zborovali še nagodbeni, carinski, železniški in veterinarski odsek. — V nagodbenem odseku je za poslancem dr. Silenjem obširno govoril posl. dr. Zitnik o konzularni službi in izseljencih. Govor objavljamo na uvodnem mestu. Seja se je po njegovem govoru prekinila do 3. ure. Popoldne so govorili posl. Lecher in Biankini ter trgovinski minister Call. Pri desetem členu je obveljala resolucija, v kateri se vlada pozivlja, da predloži načrt izselniškega zakona. Razprava o zunanji trgovini se je prekinila in odložila na današnjo sejo. — Carinski odsek je dovršil poglavje o »dragih kovinah«, v železniškem odseku je bil pa zopet razgovor o južni železnici.

Rusija v Mandžuriji.

Ruski poslanik v Pekinu je sedaj dal pomirljiva pojasnila gledé ruskih načrtov v zadevi Mandžurije. Po sprejemu brzovjavke, v kateri se naznanja, da nameravajo Anglija, Japan in ameriške zvezne države storiti skupne korake glede Mandžurije, je ta ruski zastopnik objavil oficijelno noto, glasom katere je Mandžurija v celem obsegu odprta tujim trgovini ter se ne zahteva potnih listov. Dalje daje poslanik pojasnila glede vojaških operacij, iz katerih sledi, da o okupaciji Niučvanga ne more biti govora. Na progi 2800 kilometrov je le 25.000 mož, razdeljenih v manjše oddelke, ki so potrebni za varstvo železnice. Angleži so s to izjavo pomirjeni, ne pa Japonci in Amerikani, ki jim nikakor ne gre v glavo, čemu tolike vojne operacije za prazen nič in golo formalnost, in so že jeli sumiti Angleže, da so se nekako zedinili z Rusi na kvar Japoncev in njih prijateljev. Morda se gre

ree za kako tajno pogodbo mej Rusijo in Anglijo, ki ravno zadnji čas odreja neke večje vojaške operacije v Indiji.

Zopet vojska v Južni Ameriki.

Državni urad je dobil poročila iz Južne Amerike, da so postale diplomatske razmere med tamošnjimi državama Brazilijo in Bolivijo zopet jako napete. Vzrok je znani Acre-okraj, o katerem smo svedodobno že več poročali in odkoder so vsajsi pregnali vse bolivijske čete ter osnovali nekako samovlado. Dosedaj je vkljub protestom od strani Brazilije Bolivija še vedno smatrala ta okraj za svojega. Toda sedaj je pa brazilijska vlada naznanila, da ta svet v resnici spada pod njena posestva. Bolivijski predsednik Pando sedaj osebno vodi veliko ekspedicio zoper vstaše v Acre ter hoče zopet podjarmiti ta okraj. Poležaj je baje jako kritičen ter lahko provzroči, da si bosta v kratkem času Bolivija in Brazilija zopet v laseh.

Iz brzojavk.

Položaj na Ogrskem. Povodom današnjega velikega sprejema bo cesar stopil v dotiko z voditelji liberalne stranke. Neodvisna stranka se soiréja oficielno ne udeleži, vendar bo zastopana po nekaterih članih. — V zbornici se je večeraj vršila zopet le razprava o volitvi kvotne deputacije. — Socialisti v Combesovi službi. V cerkev v Aubervilliersu, severno od Pariza, je dne 12. t. m. vdrlo kakih 100 socialnih demokratov pod vodstvom Charbonnela in Feryja ter vprizorilo nepopisen vrišč, ko je stopil na prižnico član razpuščenega jezuitskega reda Coube. Prišel se je boj z verniki, v katerem so socialisti metali stole proti prižnici. Konečno so prišli v cerkev orožniki in policaji, ki so iztirali 15 socialistov, obenem pa tudi prepovedali govor p. Coubeju vkljub njegovemu in vernikov odločnemu protestu. Razburjenje mej katoliki radi tega dogodka je nepopisno. — Vstaja v Maroku. Položaj v Tangerju in Tetuanu je po poročilu angleškega konzula silno resen. Sultanove čete so na potu proti Tangerju ter so blizu Feza že porazile večji večji vstaški oddelek. — Revolucija v Valparaiso. V Valparaiso so se po poročilih iz Santiaga de Chile pojavili veliki delavski nemiri, ki se jim pa pridružujejo tudi drugi krogi. Zažgali so demonstrantje več poslopjij, pri čemer je našle smrt deset oseb, 200 je pa znatno ranjenih. Vlada se z demonstranti ne mara pogajati ter je poslala na razne nevarne kraje 3000 vojakov — Zadrugištvo na Južnem Tirolskem. Na te dni vršečem se občnem zboru »Federazione cooperativa« (»Gospod. zveza«) so poročali, da je v zvezi 298 zadrug z nad 32.000 člani. Posojilnice so imele 78, kons. društva 80 milij. prometa.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 14. maja.

slovanstvo in pokret na Hrvatskem. Pod tem naslovom prinaša »Slovenska Misao«, ki izhaja v Trstu, članek, v katerem povdarja, da je treba v boju, ki se sedaj bje na Hrvatskem za izvrševanje zakona, Hrvatom zaveznikov. Kaj bi bilo naravnije, kaj potrebnejše, nego da bi bila mej Slovani organizirana skupna obramba? A doslej je slovanska vzajemnost le ideal, a bi se ob vseh priložnostih morala pokazati v resnici. Slovani enega okraja bi morali v lastnem in v skupnem interesu ob vsaki priliki stati solidarno za Slovence drugega kraja. Vzemimo Makedonijo. Makedonsko vprašanje bi moralo biti vprašanje slovansko. A kaj vidimo? Italijani in Francozi sklicujejo javne shode, na katere pridejo najodličnejši ljudje, a med Slovani glede Makedonije ni bilo shodov. Samo taki nezavednosti se je zahvaliti, ako povsod naši nasprotniki najkrutejše postopajo z nami, in da Slovani v javnem življenju niso na prvem mestu. To so sadovi platonske slovanske solidarnosti. Ali bomo pričeli, namesto brezplodnih novinarskih kongresov, z delom, z delom, z živim delom za medsebojno podporo? In to takoj v konkretnem slučaju? Za hrvatski narod so nastopili kritični časi. Narod na Hrvatskem se že dolgo bori za svoja najelementarnejša in ljudska prava. Narod se je dvignil za to početkoma na miren zakonit način, pa tudi to je hotel udušiti Hedervary, zabranjevati je pričel javne in zaupne shode in sklicatelje zapirati. Narod ima v tem boju proti sebi idejo mažarskega imperalizma, katerega »liberalni« Mažari hočejo ustvariti na razvalinah Hrvatske in drugih Slovanov na oni strani Litve. Ban Hedervary ima za seboj Pešto in Dunaj, a narod v hrvatski banovini nima za seboj nikogar. Ako ostane

tako, je vseh pokreta na Hrvatskem stavljen na kocko in Slovanstvo utegne doživeti zopet nov poraz. Ako pa vsi storimo, kar smo dolžni v smislu slovanskem, pa tudi v smislu ljudske solidarnosti, se more gotovejše računati na vseh, nego na poraz. V to ime pozivljamo vse Slovanstvo, vse odločujoče slovanske faktorje, da takoj vsak v svojem delokrogurazvije akcijo na korist Hrvatske. Apeliramo na slovanske stranke v habsburški monarhiji, da v časopisju in potom javnih skupščin povzdignejo svoj glas na korist Hrvatske in proti zločinom, ki jih proti zakonu vrši njen ban Hedervary, in naj slovanski poslanci v dunajskem državnem zboru odločno nastopijo proti temu, da se skupna vojska, ki se sedaj pomnožuje tudi iz Avstrije, upotrebljuje za silovito vzdržanje Hedervaryjeve vlade. V to pozivljemo vse češke in poljske stranke, a s tem večjim pravom pozivljemo v akcijo svoje hrvatske in slovenske brate v Dalmaciji, Istri in Kranjskem. V teh krajih je treba, da bo glavno središče akcije v prilog zatirani hrvatski banovini. Ta oklic završuje z apelom, da Slovani po Dalmaciji, Istri in Kranjski z resolucijama i drugim na razpolaganje stojičim sredstvom podupru antimagjaronsku borbu u Hrvatskoj; da svuda, u velikim i malim mjestima, razviju jaki i uztrajni skupstinski pokret protitlačiteljima hrvatskog naroda v Banovini i proti svim onim, koji te tlačitelje bilo kako podupiru. Kad će Beč i njegovi najviši krugovi osjetiti, da se tu ne radi samo o narodu u hrvatskoj Banovini, već, da su se tu proti potlačivanju Hrvatske digli i mnogi od onih krugova, o kojima i Beč mnogo ovisi — morati će se radi sebe odreći svoga sluge Hedervarya i narodu hrvatskomu u Banovini priznati njegova ljudska i narodna prava. I biti će to pobjeda ideje ljudske — ideje slavenske. Svim poštenim ljudima, a naročito svestnim Slavenima pruža se ovdje prigoda, da izvrše svoju dužnost.

Slovinci za Hrvate. Sklep slovenskega krščanskosocialnega delavstva, katerega smo objavili večeraj, vzbuja pri vseh zavednih Slovencih splošno odobravanje. Kakor so Hrvate združeni nastopili v boju, tako je treba, da se jim vsaj v tej točki združeni Slovenci postavimo ob stran in to tem bolj, ker so nam Mažari in ban Khuen Hedervary s poseganjem v tostransko državno polovico dali povod, da protestiramo proti toliki mažarski predrznosti in da povzdignemo glas proti vnebovpijočim krivicam, ki se gode Hrvatom v toliki meri, da bi se celo pod turško upravo ne mogel hujši teptati zakon! Kako more razpolagati hrvaški ban z našim vojaštvom, ako je že nedavno ministerski predsednik Körber rekel, da tostransko državno polovico nemiri na Hrvatskem nič ne brigajo? Ako hrvaški ban sam ne more napraviti reda in se za njegove nepostavnosti noče angažirati niti hrvatsko domobranstvo, tedaj naj odstopi, ker krivd in nezakonitosti ima dovolj na svoji glavi! On je kršil zakon, a on še ni v ječi, pač pa na stotine nedolžnih njegovih žrtev ječi po ječah. Klici teh nedolžnih žrtev done tudi na Slovensko in dolžnost nas Slovencev je, protestirati proti turškim razmeram na Hrvatskem, protestirati proti temu, da si upa ožigosani ban Khuen Hedervary zahtevati za svoje protizakonitosti avstrijske vojske na pomoč in da mu puste loviti na naših tleh nedolžne ljudi, ne da bi se jim mogla dokazati kaka krivda. Ban si pač misli, da o krivdi ne bo treba veliko vprašati, kadar jih enkrat ima na Hrvatskem. Na ta način bi lahko ban pozapl vse Hrvate, ki se mude na naših tleh. Ob takih razmerah se moramo z zažudenjem vprašati, ali smo še v pravni državi. Ban rayna kakor turški paša, in da se to godi v okvirju naše države, proti temu protestirati pa smo poklicani v prvi vrsti Slovenci kot najbližji bratje Hrvatom. Zalostno

bi bilo, ako bi ob takih razmerah molčali, in molčati ne smemo, ker ban Khuen Hedervary je posegel tudi v naše razmere. Tudi dr. Potočnjakova afera z banom Khuen Hedervaryem mora v vsej svoji značilnosti še enkrat na dan, da se bo videlo, kak človek sedi na prestolu hrvatskih banov. Za shod je po Ljubljani veliko navdušenje in upamo, da bo ta složna manifestacija Slovencev narodu hrvatskemu v veliko tolažbo in bodrilo. Natančnejši dogovor glede shoda bo jutri zvečer, že danes pa opozarjamo tudi somišljenike poljubljanski okolici, da počue ljudstvo o namenu shoda in da preskrbe, da bona shodu tudi ogromna množica okoličanskega ljudstva!

»Edinost« in Ricianje. »Edinost« piše, da se stiskajo v Trstu pesti nad »Slovincem«, da ljudje »Slovenca« proklinjajo itd. Nadalje trdi, da so ti dogodki neverjetni, ki jih je »Slovenec« v soboto priobčil, in da pri »Edinosti« o tem nič ne vedo. No, mi obžalujemo, ako pri »Edinosti« manj vedo o Ricianjih, kakor pa mi v Ljubljani. Se več je res, nego smo pisali. Ako bo »Edinost« še naprej kot narodnega mučenika opisovala vsakega bandita, ki porezuje vrvi pri »latinskih« zvonovih, ali ki se upa insultirati »latinskega« duhovnika, bomo priobčili še kako karakteristično sličico, ki bo paralizirala pisanje »Edinosti«. A to je bolj posttrantska stvar. Na glavno stvar pa »Edinost« molči kot grob in to je juridično vprašanje jezika in jurisdikcije. Nikar ne kolnite in ne stiskajte pesti, gospoda, ampak študirajte pravni položaj in boste videli, da ima »Slovenec« čisto prav in zagovarja stališče, ki je za celoto slov. naroda kakor za posamezne dele najbolj koristno.

Nemške zmage na Spodnjem Stajarskem nikakor niso take, kakor so jih raztrabili Nemci v svet. V Hočah pri Mariboru so imeli že doslej Nemci večino in pri zadnjih občinskih volitvah so jo ohranili le po žrebu. V občinskem odboru je sedaj 5 Slovencev proti 7 Nemcem, torej sedaj Nemci niso neomejeni gospodarji. Tudi zmaga »Stajarčevih« pristašev v Čresnjevcu pri Slov. Bistrici ni taka, kakoršne sta se je veselila »Deutsche Wacht« in »Slovenski Narod«. V prvem in drugem razredu so zmagali Slovenci, ohranili so torej večino, le v tretjem razredu je zmagal nemškutarski Kresnik, ki se tako rad zateka k »Slovenskem u Narodu«. Župnik Sušnik niti kandidat ni bil in bivši propadli župan je bil pristaš »Štajerčev«. Poraz je torej tudi tu na strani »Štajerčevih« pristašev. Tudi v Novi Štifti ne bodo Nemci doživeli zmage, ako vsi Slovenci store svoje dolžnost!

K »Slovenski krščansko-socialni zvezi« so dalje pristopila društva:

49. Krščansko-socialno izobraževalno društvo v Ribnici;
50. Kršč.-soc. izobraževalno društvo v Štepanjvasi pri Ljubljani;
51. Ljudska knjižnica v Smihelu pri Novemestu;
52. Krščansko-socialno delavsko društvo v Gorici;
53. Krščansko-socialno del. društvo v Mirnu pri Gorici.

Pristopne izjave se sprejemaje še nadalje!

Kratko veselje. Volitev »splošne podporne bolniške blagajne v Trziču« se je vršila dne 3. t. m. Kakor druga leta, tako tudi letos niso hoteli biti vsi enega mišljenja; bili sta zopet dve stranki, ena drugi nasproti. Pri volitvi dne 3. t. m. je popolnoma zmagala liberalna stranka. Zgodilo se je to vsled raznih nepravilnosti in ker se liberalci povsod vsiljujejo kakor majevi hrošči. Sila včasih več velja, kakor pravica. Dne 5. maja izvolili so iz svoje srede tajnika, blagajnika itd. Stolec predsednika je zasedel g. K. R., že bivši predsednik. Po končani zmagi dal je za pijačo in tako se je pilo na njegovo zdravje pozno v noč. Pa sreča mu ni bila mila. Kakor pravi stari rek: »Dež za solncem mora biti«, tako se je zgodilo tudi tukaj: Minulo je komaj teden dni, pa že se je omajal in konečno popolnoma porušil stolec, katerega je z veseljem zasedel. Dne 10. maja se je morala vršiti nova volitev, ker prva ni bila

pravilno izvršena, in pri tej je zmagala katoliško-narodna stranka. Zelimo novemu odboru, da bi z vso vstrajnostjo deloval v blagor in v pomoč vsem obolelim članom!

Spomenik Kolpingu. očetu katoliških rokodelskih društev, odkrijejo slovensko 5. julija v Kolinu na Reni. Tukajšnje katol. rokodelsko društvo bo pri slavnosti zastopal društveni predsednik č. g. profesor J. Gnezda.

Znani dr. Trogger, sod. adjunkt, za katerega je nemško časopisje nedavno tako ropotalo, je te dni zapustil Maribor in se podal v Ptuj.

Najstarejši aktivni podčastnik naše armade je ognjčar Slovenec Franc Inghó, rojen l. 1829 v Selu pri Ljubljani. Uslužben je v zalogi smodnika pri Ljubljani.

Kneippovo zdravišče v Kranju je otvoril naš rojak g. Okric iz Wörschicna. Gestom je na razpolago 250 sob s 400 posteljami. Cena sobe z eno posteljo pričenši od 30 vin. dalje, a za dve kroni se dobi zajutrek, obed in večerja in po Kneippovih predpisih prirejena.

Uraden popravek — nemškutarskim lažnikom po zobeh! Ni bilo dosti, da so nemškutarski zbesneleži po svoji zmagi v Brečicah naskočili »Narodni dom« in razsajali in pobijali prav po kanibalski, ampak so imeli potem še to nesramno. Zeleno čelo, da so pisali potem, kakor da bi bili Slovenci sami od znotraj razbili šipe na »Narodnem domu« v Brečicah. Tako lopovstvo je silno ogorčalo štajarske Slovence. Slednjič je bila — vendar enkrat! — ta nesramnost preveč tudi državnemu pravdnistvu in je isto priobčilo v celjski »Deutsche Wacht« nastopni popravek: »Ni res, da je sodnijska komisija konstatirala v »Narodnem domu«, da so nekatera stekla tako razbita, da bi se moralo sumiti, da so se od znotraj razbila. Res pa je, da za tako sumnjo ni v preiskovalnih aktih niti najmanjšega poviča. Celjsko državno pravdnistvo, 5. maja 1903. Za c. kr. državnega pravdnika: dr. pl. Kočevar«. — Lažnjivci in razbijalci so dobili s tem popravkom po zobeh.

Slovinci v Gradcu Veselica, katero je priredilo društvo »Domovina« v Gradcu dne 10. t. m., se je obnesla prav dobro. Pokazalo se je, da so tudi v Gradcu bivajoči Slovenci navdušeni za svoje narodne veselice, kajti došlo je toliko občinstva, da je bila že v teku jedne ure dvorana prenapolnjena. Žal, da je moralo zagavaljo toliko ljudstva oditi, ne da bi se moglo udeležiti veselca. Zadovoljnost občinstva je bila splošna. K temu vspehu je največ pripomogel tamburaški zbor hrv. društva »Sla v ulje«, ki je s svojim izvrstnim in neurudljivim sviranjem pridobil si burno pohvalo. Pa tudi domači pevski zbor pod vodstvom g. V. Jagodič-a ni zaostal za tamburaši. Pri vsakokratnem nastopu bilo je ploskanje brez konca in kraja. Posebno pesem »Slovenac i Hrvat« navduševala je poslušalce tako, da se je morala večkrat ponoviti. Časuta se Vam, g. pevovodja Jagodič, ki Vašem sijajnemu vspehu! Le tako naprej! Kar se tiče srečolova in šaljive pošte, se mora omeniti, da se živahnost in veselo gibanje občinstva ne more popisati. Mars komu, naj bo star ali mlad, bo ta nedelja ostala v prijetnem spominu. Zelimo še več takih veselici!

Hrošči. Sila mnogo je letos hroščev. Zvečer v nekaterih krajih kar vse brenči. Ali bi ne kazalo, da bi se tudi letos hrošči sistematično uničevali, da bi se k temu nagovarjali tudi šolski otroci in da bi se dajale nagrade, kakor se je že včasih delalo?

Ogenj. V Štepanji vasi je večeraj ob pol 6. uri popoldne nastal ogenj. Zgorela sta kozolca mesarjev in posestnikov Štefana Mojškerca in Josipa Anžiča. Škoda znaša pri prvem 200 kron, pri drugem pa 2000 kron. Zavarovan je bil le Mojškerca. Goreti je začelo v Mojškerčevem kozolcu in se sumi, da je zažgal njegov petletni sin. Ogenj so pogasili gasilci iz Štepanje vasi, Bizovika in Fužin.

Poskušen samomor. Večeraj zvečer se je pri postaji v Višnji gori knjigoveški pomočnik N. Žagar vlegel na železniški tir pred vlak. Strojevodja je to opazil in vlak takoj vstavil. Žagarja, ki je bil precej vinjen, so prijeli in zaprli.

Elektr. zobna železnica na Sv. Višarje. L. Ratzmann v Celovcu je dobil dovoljenje za predelava za električno zobno železnico od postaje Žabnice do Sv. Višarj.

Železnica Ljubljana - Vrhnika je imela v minulem letu 44.978 K dohodkov in 65.748 K stroškov.

Solska vest. Radi pomanjkanja prisilcev se je moral na šoli Bransko Kal uvesti ekskurendo pouk.

Zrelostne izkušnje na gimnaziji v Kranju se prično: pismene 8. junija, ustne pa 24. julija.

Ljubljanske novice.

Slavostni večer priredi katoliško društvo za delavke v spomin godu svojega predsednika, prelata in častnega kanonika veleč. g. J. Rozmana v nedeljo dne 17. maja t. l. v dvorani »Katoliškega doma«. Vspored: 1. Nagovor pod predsednika. 2. P. A. Hribar: Za god. Poje društven zbor. 3. Voščilo. 4. F. Ferjančič: Plevice, poje društven zbor. 5. Vilhar - F. Ferjančič: Planinarica, društven zbor. 6. Dr. Jos. Debevec: Junaške Blejke. Izvirna narodna igra s petjem v sedmih slikah Prva slika: Prvi sum Blejke postanejo pozorne. Druga slika: Francoski razglas. Blejke sklenejo odpor. Tretja slika: Izdajavec. Namen, oropati cerkev na otoku, gotova stvar. Četrta slika: Blejke pripravljene na boj za Marijo. Peta slika: Šena nevarnost. Zadnji čoln se odstrani. Šesta slika: V cerkvi Matere Božje na otoku Sedma slika: Boj in rešitev. — Gleda se na Bledu leta 1813. proti koncu francoske vlade na Kranjskem. — Začetek ob 6. uri zvečer. — Opomba: Vstop je dovoljen le povabljenec! Odbor. — Igra se ponovi v nedeljo teden dne 24. maja proti vstopnini.

Izvanredni občni zbor obeh pevskih zborov »Glasbene Matice«. Ob izvanredno veliki udeležbi od strani obeh zborov vršil se je včeraj zvečer v dvorani »Glasbene Matice« izvanredni občni zbor ženskega in moškega pevskega zbora. Predsedoval je načelnik moškega pevskega zbora g. prof. Štritof, ki je pozdravil navzoče člane, in posebno še predsednika glavnega odbora »G. M.« gosp. nadsvetnika Svetka, ki se je tudi udeležil zborovanja. Na to dobi besedo g. nadsvetnik Svetek, zahvaljuje se za trud in požrtvovalnost vseh, prebere priznalno pismo glavnega odbora, ter naznani, da je volil glavni odbor pevski blagajni 1000 K. Na predlog g. Paternostra dne se ta svota v pevski fond za slučaj prireditve koncertov po drugih mestih ozir. za druge slučaje. II. točka dnevnega reda je bilo slikanje obeh zborov. Ker je to želja p. Hartmanna in bi bila slika nmenjena njemu v spomin, je bil predlog z veliko večino vsprejet. Sklenilo se je dalje poleteti v Podbrezje. Sklenilo se je pristopiti k pevski »Zvezici«, ki se ravnokar snuje, in katere je pristop priglasilo že precej lepo število članic. Pri »slučajnostih« izrekla se je zahvala predsednici ženskega zbora gospe dr. Ferjančičevi, predsedniku moškega zbora g. prof. Štritofu, blagajniku g. P. Lozarju, tajniku g. J. Krsniku in odbornikom g. Siču in Petroviču. Zajedno pa se je sklenila zahvala gospici Dolenčevi kot tajnici ženskega zbora, katera se je sedaj preselila v Škofjo-Loko.

Občni zbor ljubljanskega gasilnega društva vršil se dne 17. maja 1903 l. ob 9. uri dopoldne v veliki dvorani »Mestnega doma«.

Izgubljeno. Na poti po Franca Jožefa cesti in po Lattermanovem drevoredu do Švicarije je izgubila včeraj med 12. in 1. uro popoldne neka gospa dolgo zlato verižico z zlatim naočnikom.

Ubegli vol. Vol, ki je bil predvčeršnjim ušel na južnem kolodvoru, je bil včeraj popoldne prijet na Škofelji. Preplaval je tri vode, Gradaščico, Ljubljano in Izoo.

Društvene godbe izredni občni zbor se vrši v soboto, 16. t. m., ob 8. uri zvečer v prostorih hotela Štrukelj. Člani, pridite množično na važno zborovanje!

Mrtvo našli. Danes dopoldne našli so v Salendrovih ulicah št. 8 sedeminšestdeset let staro Ivano Švic v sobi mrtvo. Bila je bolehnata in je umrla, ne da bi bil kdo za to v hiši vedel. Stanovala je sama. Zdravnik je konstatiral, da je pred kakimi tremi dnevi umrla. Ker jo zadnje dni le niso videli v hiši in je bilo njeno stanovanje vedno zaprto, so ljudje domnevali, da leži mrtva v sobi, in tako je tudi bilo. Truplo so prenesli v mrtvašnico k sv. Krištofu.

Nevarna grožnja. Ivan Pleško, podomače Juzoš, dninar v Lukovici, občina Log, je dne 3. t. m. grozil posestniku Antonu Gregorinu v Lukovici, da mu boče hišo zažgal. Vsled te grožnje so orožniki Pleškota, ki je bil že zaradi tatvin in postopanja večkrat kaznovan, zasledovali, a ta jim je pobegnil v Ljubljano, kjer ga je včeraj policija prijel in izročila sodniji.

Jed in pijača zastoj. V gostilno Marije Lekše na Žabjaku je prišel včeraj popoldne drvar I. M. in pil in jedel. Ko pa je bilo treba plačati, se je izmuznil iz gostilne in jo hotel popihati, pa se mu ni posrečilo. Plačati pa le ni mogel, ker ni imel niti vinarja pri sebi.

V skladišču na južnem kolodvoru se je delavec Franc Žabnikar, stanujoč v Kolodvorskih ulicah št. 28 pri prenašanju nekega zaboja nabodel z levo roko na neki žebelj in se poškodoval.

V London vabi tekoči teden mejnarodna panorama. Reči smemo, da ni nikemur žal, kdor se odzove vabilu, ker takih krasot in v tako izborni pogojenih slikah ni izlepa kje videti. Notranjost in vnanjšina največjih

londonskih palač ter prizori iz večjih mestnih delov izpolnjujejo to serijo. — V nedeljo je pričetek potovanja po Indiji od obal Ganga v Ferozabad do Newa-Ellye, naslednji teden pa pride na vrsto Pariz.

Dogodki na Hrvatskem.

Dogodki na Hrvatskem in jugoslovanski poslanci. V krogu jugoslovanskih poslancev se vrše te dni živahni razgovori o sredstvih in potih, ki bi omogočila, da se v parlamentu prične razgovor o sedanjih dogodkih na Hrvatskem. Po daljšem razgovoru so se zedinili v tem, da se sestavi odbor petih članov in se mu poveri naloga, da stavi primerne predloge. Kakor se čuje, nameravajo vložiti nujni predlog, ki se bo pečal s poizkušanim vplivom v ohranjanje ogrske vlade na avstrijska oblastva: vojaštvo, tajna policija itd. Sedaj se vrše dogovori z Mladočehi glede sodelovanja pri tej akciji.

Iz Siska v zagrebške zapore so pripeljali advokata dr. Superina in knjigarja Dujaka.

Zelezniški uradniki, ki so nameščeni po Hrvatskem in ki so večinoma Mažari, so zahtevali od prometnega ravnateljstva, naj jim dovoli nositi revolverje.

V Našincih so aretirali farmacevta Vladko Siferja. Vse liste in pisma, ki tja prihajajo na lekarnarja Koščeca, šum. pristava Simonicega in na farmacevta Siferja ali na samostan, policija obdrži za-se. Po vsej Hrvatski se priprataših opozicije vrše hišne preiskave. Orožniki in policaji iščejo znane oklice na narod.

V Zagrebu so včeraj pobili vsa okna na tobačni tovarni. Policija je aretirala dva tiskarja. Stotinja 16. pešpolka je morala nenadoma oditi v Pakrac. Včeraj dopoldne je bil v Zagrebu aretiran jurist Bobinac.

Iz Belovara se poroča, da so orožniki pripeljali tja 84 uklenjenih mož in 4 uklenjene ženske, ki so se udeležile demonstracij v Križevcih.

Preteklo noč so bila v Zagrebu vsa okna na mažarski šoli v bližini držav. kolodvora pobita. Poslopje prometnega urada ogrske državne železnice je množica obmetala s črnolom.

V Sisku so se ponovile demonstracije. Množica je pogasila plinove svetilke in pobila Mažarom okna. Železniško progo straži vojaštvo.

V Vukovaru so na neki ladiji hrvatski rezervniki sneli mažarsko zastavo, katero so mornarji branili. Prišlo je do krvavega boja. Naposled so bili hrvatski rezervniki aretirani.

V Sunju so razbiti vsi mažarski napisi. Orožnikom je morala priti na pomoč finančna straža in železniško osebje.

V Vrati h so s črno barvo zamazani vsi mažarski napisi. Na postaji bakarski je bilo poslopje bombardirano, mažarski napisi razbiti.

V Gorici so tudi, razbiti vsi mažarski napisi, načelniku razbita okna. Nedaleč od brodske postaje je železniški tir razrušen. Železniško progo stražijo sedaj vojaki. Rzne kolodvore stražijo vojaki, ker so načelniki dobili grozilna pisma.

Od 13 števil »Obzora«, kar jih je izšlo odkar je urednik Passari zaprt, samo tri številke niso bile konfiscirane.

Dasi so zagrebški detektivi od tukajšnjega državnega pravdnštva dobili dovoljenje, da smejo prijeti Hunka Sirovatka in jurista Marjanovića, se jim to doslej še ni posrečilo.

Balkan.

Prvi vlak s turškimi ranjenci je došel včeraj iz Soluna v Carigrad. O številu ranjenecv molče.

Francoska vojna mornarica se ne poda pred Solun, temveč v Milo. Tudi ruska sredozemska mornarica se ne poda pred Solun in bo krožila v vshodnih vodah, da bo pripravljena za vsak slučaj.

Veliki boji v Bitolji (Monastru). Bolgari so v Bitolji 6. t. m. pognali v zrak smodnišnico, in na to se je v ulicah razvil krvav boj med turško vojsko in med bolgarskim prebivalstvom. Bolgari so najprej ustrelili 5 Turkov, med njimi enega turškega duhovnika. Zdaj je pa začelo vojaštvo, ne vprašujoč, kdo je kriv, streljati na vse krščansko prebivalstvo brez razlike. Postreljili so več sto kristjanov, med njimi Bolgare, Srbe, Grke in Cincarje. Uradno so poročali v Carigrad, da so umorili le 11 ljudi in 9 ranili, ali taka uradna turška poročila nimajo nobene verodostojnosti. Saj se je tudi o solunskih atentatih povedalo uradno, da je umorjenih le 24 oseb, a ves Solun je vedel, da jih je bilo več stotin. Resnično je

pa uradno poročilo, da je zdaj v Bitolji — vse mirno. Seveda, mrlči so mirni.

Večja bitka se je vršila v okoličih Sereza v vzhodni Makedoniji. Bolgarska četa, katero je vodil Jurij Delčev, je štela 70 mož. Turki so izgubili 5 mrtvih in 8 ranjenih. Bolgarov je mrtvih 12; med njimi je padel tudi voditelj Delčev, pri katerem so baje Turki našli ves našt makedonske revolucije. Če je to res, potem so Turki izvedeli tudi za skrivališče vstašev.

Ubiti vodja Delčev je bil eden najbolj popularnih mož v Makedoniji. Bil je pošten mož, ognjevit domoljub, ki je neutrudno delal za osvobojenje. Kakor je živel, je tudi umrl. Branil se je obupno do zadnjega diha. Njegovo truplo so agnosirali.

Bolgarsko gimnazijo v Serezu je vlada zaprla, ker je našla v njej skrito orožje.

V Skoplju je mir, ker so zaprli 400 sto Bolgarov. Vest, da bi bili v Skoplju našli dinamit, Hilmi-paša demetra.

Cela 8. rediška divizija se premesti iz Konije na sever v Novipazar, da tam potlači vstajo. Velik oddelek turškega vojaštva se pošlje v Peč.

Bolgare izganjajo iz Carigrada. Sultanov iradé ukazuje, da mora policija izgnati vse Bolgare iz kneževine, ki prihajajo v Carigrad za krajšo dobo. Vsi makedonski Bolgari morajo takoj zapustiti Carigrad in se vrniti v Makedonijo. To je sultan ukazal, ker se boji, da se ne prično atentati tudi v Carigradu.

Boj med Bolgari in Turki je bil istega dne, kot v Bitolji tudi v vasi Džibarcu bitoliškega vilajeta. Tam so kmetje pristopili na stran revolucijskega odbora. Ubiti 3 Bolgari, 2 ranjena.

Napadla je odborova četa arnavtsko vas na Kosovem. Arnavti so napad od bili. Na vsaki strani sta padla dva.

Udrli v škofijsko cerkev. Uradni so dognali, da se v škofijski cerkvi gostivarski skrivajo člani bolgarskega odbora. Preiskali so cerkev in našli štiri od bornike. Odgnali so jih v zapor.

Avstrijsko brodovje odide iz Soluna. Uradno se poroča, da je dobilo avstro ogrsko brodovje pred Solunom povelje, naj odpluje iz solunske luke. Ondi ostane le vojna ladija »Wien«.

Solun, 14. maja. (C. B.) Avstro-ogrski vojni ladji »Habsburg« in »Magnet« sta včeraj odpluli v Volo, vojna ladija »Budapest« pa v Syro.

Razne stvari.

Najnovejše od raznih strani

Jan Kubelik, slavni češki goslar, je prošil za ogrsko državljanstvo, ker je njegova mati grofica Ozaki iz Debrecina. — Stavke. V Budimpešti stavka od 1500 pekovskih pomočnikov 950. V Veliki Kaniži in Szegedinu stavkajo vsi pekovski pomočniki. V Požunu stavkajo skoro vsi stavbni delavci. Stavkujoči v Santiago de Chile so mnogo poslopj zažgali. 20 oseb je zgorelo, 200 oseb je ranjenih. Proti stavkujočim je vlada poslala 3000 vojakov. — Grof tat. V Altoni je bil obsojen grof Kalkreuth z Dunaja na šest tednov ječe, ker je nekemu brivcu ukradel potno torbo. — Prosto-voljno je umrla lakota v Petrogradu grofica Potocky, soproga večkratnega milijonarja in posestnika 100 gradov. Zalostila se je vsled neozdravljive bolezni svojega moža in petnajst dni ni nič zavžila. — Prva obsodba v zadevi »runa« na češko hranilnico. Sodišče v Pragi je obsodilo kontorista Pokornega na šestmesečno ječo, ker je izdajal vzmirljive okrožnice s ponarejenim podpisom namestništvenega predsednika in pečatom.

Milijon pozabila. O priliki dohoda angleškega kralja v Pariz prišla je tje tudi neka bogata Angležinja Mathaus gledat svečanosti. Seboj je imela v malem kovčku milijon frankov in ček na 30.000 frankov. Vse to je pozabila v vozu nekega izvoščka. Ko je prišla v hotel, opazila je svojo nesrečo in hitro je letela k policiji. Mej tem je pošteni izvošček že izgubljeni kovček oddal pri portirju hotela. Angležinja se je tega seve iskreno razveselila, pohvalila izvoščka za njegovo poštenost, a nagrade mu je dala samo — 100 frankov.

Dvestoletnica Petrograda. O slavnostih v proslavo dvestoletnice Petrograda, ki se vrše 29., 30. in 31. t. m. se poroča, da se ljudske veselice ne bodo vršile, ker se vlada boji nemirov.

Razstava perutnine bo v Sofiji na Bolgarskem od 25. do 28. maja.

Izselilo se je v Ameriko iz Avstrije letos v mesecu aprilu 92774. v prvih štirih mesecih letos pa skupaj 210.661 oseb.

Kartuzijanci v Slavoniji. Kakor poroča neki list, nameravajo se s Francoskega izgnani kartuzijanci naseliti pri Požegi

v Slavoniji. Kupili so baje že posestvo Platernica.

Srbska kraljica Draga pride mej 20 in 25. junijem v Francove vare, kjer ostane tri tedne.

Stavke pekovskih pomočnikov. V Budimpešti skoro gotovo izbruhne pekovska stavka dne 12. maja. Istočasno prično tudi stavtki vsi pekovski pomočniki v 24 drugih ogrskih mestih. Oblasti so se obrnile do vojaškega poveljništva, naj da na razpolago za ta slučaj vojaške peke.

Parlamentarna sraža. Naš državni zbor dobi uniformirano parlamentarno stražo. Določeno je, da bo nastavljenih zato 12 mož, bi lahko skupno dobili na leto 24.000 kron

Umrla je na Zaloški cesti, št. 3, danes ob pol 7 uri zjutraj v starosti 24 let gospa Ana Seunig roj. Pribil. Pogreb je jutri, v petek ob pol 6. uri pop. Pokojnica je bila članica »Krščanske ženske zveze«; zato se tem potom uljudno vabijo članice »zveze«, da se kar mogoče udeležijo njenega pogreba.

Telefonska in brzojavna poročila.

Selec pri Škofji Loki, 14. maja. Volitve župana in občinskega starešinstva se danes liberalna stranka v četrtič ni vdeležila, vsled česar se volitev ni vršila.

Jesenice, 14. maja. V nekem jarku na Rošci so našli od gladu umrlega 22 let starega Antona Cigale z Notranjskega. Podal se je iz Rožne doline od dela proti Hrušici, da gre na nabor v Idrijo, a je na poti omagal.

Dunaj, 14. maja. Poljski listi poročajo, da bo vitez Javorski v kratkem odložil načelstvo poljskega kluba, nakar postane načelnik poslanec grof Dzieduszycki.

Dunaj, 14. maja. Radi nemirov na tehnikih je bilo 5 dijakov relegiranih, eden za vedno.

Dunaj, 14. maja. Na mesto v pokoj stopivšega sekcijanskega svetnika v železniškem ministerstvu, Pichlerja, pride svetnik Stany.

Trst, 14. maja. Višji svetnik deželne sodnije Mat. Ternovec je imenovan dvornim svetnikom pri najvišjem kasacijskem dvoru na Dunaju.

Zagreb, 14. maja. Včeraj je 16. pešpolk bil pozvan nenadoma v Pakrac. Vsa Hrvatska in Slavonija je v uporih in najmanjši dogodek lahko provzroči eksplozijo.

Rim, 14. maja. Mej tem, ko je druga divizija laške eskadre usidrana pred Solunom, je druga divizija odplula proti Kreti. V par dneh odplujejo še tri vojne ladije v orient in bo tako vse laško vojno brodovje koncentrirano v orientu. Iz tega se razvidi, da hoče Italija igrati glavno ulogo pri dogodkih na Balkanu.

Skader, 14. maja. Dva sodnika, katera je sultan semkaj poslal, so Albanci umorili. Sultan je vedel, kaj ta dva sodnika čaka, in je zato poslal tja za sodnika čaka, in je zato poslal tja za sodnika enega Armenca in enega Žida. V Draču so Albanci prerezali vse brzojavne žice.

Solun, 14. maja. Turška vlada je izdala oklic, v katerem vsem kristijanom, pri katerih dobi orožje, grozi s smrtjo.

Carigrad, 14. maja. Boji mej turškimi četami in bolgarskimi vstaši so vedno silovitejši in v turških krogih se smatra, da je to že pravi, če tudi ne oficielni boj Bolgarije s Turčijo. Število vstaških čet se množi z iz Bolgarije došli Bolgari, ki dohajajo oboroženi. Te čete vodijo bolgarski častniki. Dočim so prej te čete brojile okolu 500 mož, sedaj broje posamezne čete 200 do 4000 mož. Glavno zalogo in središče imajo te čete v Küstendilu.

Berolin, 14. maja. Dva zdravnik sta v zdravniškem društvu poročala o novem sredstvu proti jetiki, ki obstoji v tem, da se diha eukalipte. Poročala sta o ugodnih vsehkih.

Darovi.

Za spominsko ploščo P. P. Ladislavu in Florentinu Hrovatu so dosedaj darovali št. gosp.: Ivan Strukelj, župnik v Zgornjem Tuhinu 10 K, Ivan Lavrenčič, dekan v Kamniku 20 kron, Anton Mez-g, župnik v Svitliču 11 kron, Srečo Malenšek, nadučitelj v Zgor. Tuhinju 5 K, Jernej Heibar, župan v Zgor. Tuhinju 10 K, Jurij König, župnik na Vinici 10 K, Anton Jamnik, župnik v Sorici 4 K, Janez Rožman, kaplan na Hajdinu 5 kron, Janez Krajec, lastnik tiskarne v Novem Mestu 20 K, Krištin Bonetti, zasebnik v Železnikih 4 K, Josip Lavičnik, nadučitelj v Železnikih 2 K, Franc Zorč, šolski voditelj v Šmartnem pri Kamniku 5 K.

Kakor upamo, se bode pač našlo še toliko čestilcev zaslužnih pokojnikov, da jima bode mogoče postaviti skromen spomenik.

V Zg. Tuhinju, dne 12. maja 1903

Odbor
za spominsko ploščo.

Umrlj so:

V bolnišnici:

6. maja. Leopold Homovc, kamnosekov sin, 16 mes. Bronchitis. — Anton Ferkad, dninar, 65 let, Com-bustio

7. maja. Valentin Železnik, premogar, 38 let, Status epilepticus

8. maja. Ivan Bergant, delavčev sin, 1 leto, Com-bustio, Paralysis cordis

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m, srednji zračni tlak 746.0 mm

Dan	Čas opa-zovanja	Stanje baro-metra, v mm.	Tempe-ratura po Celsiusu	Vetrevi.	Nebo	Padavina v 24 urah v mm.
13. 9. sveč.	732.1	13.0	sl. jzah.	pol. obl		
14. 7. zjutr.	737.0	9.9	sl. svzh.	dež	19.2	
2. popol.	739.3	12.9	sl. sever	oblačno		

Srednja večerajšnja temperatura 14.9°, normale 13.8°.

Dunajska borza

dne 14. maja.

Skupni državni dolg v notah	100.65
Skupni državni dolg v srebru	100.45
Avstrijska zlata renta 4%	121.25
Avstrijska kronna renta 4%	101.10
Avstrijska inv. renta 3 1/2%	93.40
Ogrska zlata renta 4%	121.25
Ogrska kronna renta 4%	99.55
Ogrska inv. renta 3 1/2%	92.15
Avstro-ogrške bančne delnice	16.53
Kreditne delnice	672.—
London vista	239.70
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. v 20 mark	117.12 1/2
20 frankov	23.41
20 frankov	19.06
Italijanski bankovci	95.82 1/2
C. kr. cekini	11.30

Žitne cene

dne 13. maja 1903.
(Termin.)

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za maj	K 7.58	do 7.59
„ oktober	7.40	7.41
Rž za oktober	6.49	6.50
Oves za maj	5.86	5.87
Oves za oktober	5.52	5.53
Koruza za maj	6.43	6.44
Koruza za julij	6.44	6.45

(Efektiv.)

Dunajski trg

Pšenica banaška	K 7.70	do 8.35
Rž južne železnice	7.05	7.20
Jedmen	6.40	7.25
„ ob Tisi	6.70	7.50
Koruza ogrska	6.70	6.85
Cinkvant	7.25	7.70
Oves srednji	6.25	6.45
Fizol	6.78	3.75

Rogaški Styria-vrelec je zdravilna voda

zoper uljesa v želodcu in krče, zoper Brightovo vnetje obisti, katere v sapniku, priporočeno! v želodcu in črevah. Izvrstni kislinasto diatheso, 574 zdravljeni sladkorno usc. bolezni, uspehi! teles. zaprtje, boleznj v jetrih.

Oljnate barve v kositarnih škatljicah za uporabo se dobé pri tvrdki BRATA EBERL v Ljubljani, Francišanske ulice 524 5 12-10 Vnanja naročila proti povzetju.

Proda se 667 3-1 iz proste roke dobro obiskana **gostilna**

v Skofji Loki na velikem trgu s pre-nočiščem za tuje ter z vsemi spadajočimi predmeti: hlevom za konje in velikim dvo-riščem. Tudi se oddajo zemljišča in travniki v najem na petletno dobo. Več se izvé pri gospej Antoniji Jamar v Skofji Loki.



671 1-1

Neutolažljivim srcem javljamo vsem so-rodnikom, prijateljem in znanceim, da je umrla po dolgotrajnem bolehanju iskreno ljubljena hči oziroma sestra in svakinja, gospá

ANA SEUNIG

roj. Pribil

danes v četrtek, dne 14. t. m., ob polu 7 uri zjutraj, previdena s sv. zakramenti za umira-joče v starosti 24 let.

Pogreb pojde v petek, dne 15. t. m. ob polu 6 uri popoldne iz hiše žalosti, Zaloška cesta št. 3 na pokopališča k sv. Krištofu, kjer bode truplo nepozabljene rajnice polo-ženo v rodbinsko rakev.

Svete maše zadušnice brale se bodo v župni cerkvi pri svetem Petru in pri čč. oo. Franciškanih v Ljubljani.

V Ljubljani, dne 14. maja 1903.

Ivana Pribil, mati. — Ivan Pribil, brat. — Ljudmila Oreškovič roj. Pribil, Ma-rija Hleng roj. Pribil, sestri.

Vabilo

na

izredni občni zbor prve kranjske mizarske zadruga v št. Vidu nad Ljubljano, registrov. zadruga z omejeno savezo, kateri se bo vršil

dué 1. junija 1903 ob 4. uri pop. v zadrugi pisarni v Šent Vidu.

Dnevni red:

1. Volitev načelstva in nadzorstva.
2. Raznoterosti.

662 1-1

Načelstvo.

Iščem

učenca ki ima veselje do trgovine. Sprejme se takoj. 665 3-1

Kje, pové uoravništvo „Slovenca“.

Kupim za svoje zbirke star zlat denar in stare kolajne (medajle).

Nadporočnik Novak, vojaška bolnica v Ljubljani. 663 3-1

Dvoje lepih stanovanj je oddati 669 3-2

za termin avgusta meseca, eventualno eno že 1. junija na Dunajski cesti št. 60, kjer se daó pejsnila in odgovori na vprašanja.

Preden drugej

olja kupite, poskusite prej s po vsem svetu znano znamko:

The Russian-American Oil-Company Ltd.

To društvo pošilja:

olja za parne cilindre ob prekurjenem paru kakor tudi

olja za stroje in olja za vretena.

Naša olja so izredno nizke cene, ceneja kakor vsak drug fabrikat, ter pripoznana najboljša sedanjega časa. Iz vse Evrope so na razpolago pohvalna pisma prve vrste. 315 12-10

Zastopnik v Ljubljani:

Mihael Kastner.

398 8

Zarezane strešnike vštricne

(Strangfalzziegel) in francoske (gepresste Falzziegel)

zidarsko opeko ++++++

cement, roman in portland +++++

glinaste peči in štedilnike

plošče za tlak, šamotne in cementne

kot vse drugo stavbinsko blago +++++

ponudijo po najnižjih cenah v poljubnih množinah

F. P. Vidic & Comp., Ljubljana.

KAROL DOSTAL

tapetnik

naznanja vljudno svojim p. n. cenjenim naročnikom, da se je s sv. Petra ceste šte. 31

preselil na sv. Petra cesto št. 5 (hotel pri „Avstrijskem cesarju“)

ter se priporoča še nadalje, zatrjujoč, da se bo tudi za naprej potrudil povsem ustreči vsem zahtevam p. n. naročnikov.

Velespoštovanjem

Karol Dostal,

tapetnik.

664 4-1

XIX. Jahrhundert
in Wort und Bild.
Politische und Kultur-geschichte, pro-pole nova, 80 zvezkov ob egrajoča, krasno ilustrirana knjiga, je za polovično ceno, t. j. 30 K na prodaj. Več p. vé uoravništvo, 670 3-1

Solnčnike
421 v največji izberbi 9-5 po najnižjih cenah priporoča **L. Mikusch** v Ljubljani, Mestni trg 15.

J. Pserhofer - jeve odvajalne kroglice

so prave le one z rudečim napisom „J. Pserhofer“ na pokrovu vsake škatle.

Že mnogo let priporočajo zdravniki te kroglice kot zanesljivo, milo odvajajoče sredstvo. Te kroglice delujejo tako rahlo, brez vsacih bolečin, da jih brez pomisleka smejo tudi otroci rabiti. 685 6-3

J. Pserhoferjeve odvajalne kroglice, med ljudstvom znane tudi pod imenom Pserhoferjevi svaki, se že nad 100 let izdelujejo prave edino le v

J. Pserhoferjevi lekarji

na Dunaju, I. Singerstrasse 15.

Zvitok s 6 škatlicami stane K 2.10.

Manj ko jeden zavitek se ne pošilja.

Ako se pošlje denar naprej, stane s poštnino vred:

1. zvitok kroglic	K 2.80	4. zvitki kroglic	K 8.90
2. zvitka „	4.70	5. zvitkov „	10.50
3. zvitki „	6.80	10. „	18.50

Drugi posebno priporočljivi leki so:

J. Pserhofer-ja balzam za ozeblino, 2 lončka, naprej plačano, franko K 2.15

J. Pserhofer-jova grenka želodčna tinktura, budilno deluje na želodec, 12 steklenič, naprej plačano, franko 5.-

J. Pserhofer-ja balzam za rane, 12 steklenič, naprej plačano, franko 3.40